

SISÄISEN VALVONNAN & RISKIENHALLINNAN PERUSTEET

Voimaan 1.8.2025

KESTÄVÄN TULEVAISUUDEN TEKIJÄ

Savon koulutuskuntayhtymä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 1.8.2025 alkaen

Hyväksytty yhtymävaltuustossa x.x.2025 § x

Sisällys

1 Johdanto.....	2
1.1 Lainsäädäntäperusta ja soveltamisala	2
2 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käsitteet.....	2
3 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoitus, tehtävät, tavoitteet sekä vastuut.....	3
4 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintatavat.....	5
4.1 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta osana kuntayhtymän johtamis- ja hallintojärjestelmää.....	6
4.2 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta osana johtamista ja hallintokulttuuria.....	6
5 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi (selonteko) ja raportointi	7
5.1 Tilivelvollisuus.....	7
6 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset.....	8

1 Johdanto

1.1 Lainsäädäntäperusta ja soveltamisala

Kuntalain (410/2015) mukaan valtuusto päättää kunnan (kuntayhtymän) sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kunnanhallituksella (kuntayhtymän hallituksella) on velvollisuus huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden tavoitteena on luoda pohja koulutuskuntayhtymän hyvälle hallinnolle ja johtamistavalle. Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on lisäksi voimassa, mitä kuntayhtymän perussopimuksessa, hallintosäännössä sekä muissa ohjeissa ja määräyksissä on kirjoitettu.

Sisäinen valvonta jakaantuu luottamushenkilöille kuuluvaan seurantaan, johdon ja esihenkilöiden suorittamaan valvontaan sekä sisäiseen tarkastukseen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukainen ja tuloksellinen järjestäminen koskee koko Savon koulutuskuntayhtymän ja sen tytäryhteisöjen toimielimiä, johtavia viranhaltijoita ja esihenkilöitä.

2 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käsitteet

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että koulutuskuntayhtymälle asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa koulutuskuntayhtymän johtamis- ja hallintojärjestelmää sekä kuntayhtymän johdon ja hallinnon työväline. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskienhallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia. Sisäinen valvonta tarkoittaa yleisesti kaikkia niitä koulutuskuntayhtymän ohjaus- ja toimintaprosesseihin sisältyviä toiminta- ja menettelytapoja, joiden tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus

- toiminnan tuloksellisuuden, tehokkuuden ja taloudellisen kestävyys,
- lakien, päätösten, sääntöjen ja johdon ohjeiden noudattamisen,
- resurssien ja omaisuuden asianmukaisen käytön ja turvaamisen,
- raportoinnin oikeellisuuden ja tietojen luotettavuuden,
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa sekä
- toiminnan jatkuvuuden ja häiriöttömyyden saavuttamisesta.

Riski on epävarmuuden vaikutus asetettuihin tavoitteisiin. Vaikutus on poikkeama odotetusta, niin myönteisessä kuin kielteisessä mielessä.

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla

- tunnistetaan ja kuvataan kuntayhtymän toimintaan liittyviä riskejä,
- arvioidaan riskien merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä
- määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja raportoimiseksi.

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa. Sisäinen tarkastus tukee organisaatiota sen tavoitteiden saavuttamisessa ja arvioinnissa tarjoamalla objektiivisen, riippumattoman ja järjestelmällisen lähestymistavan organisaation riskienhallinta-, valvonta-, johtamis- ja hallintaprosessien tuloksellisuuden arviointiin ja kehittämiseen. Sisäisen tarkastuksen tiedonsaantioikeus määritellään yhtymähallituksen sisäisen valvonnan yleisohjeessa.

3 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoitus, tehtävät, tavoitteet sekä vastuut

Tarkoitus, tehtävät ja tavoitteet

Sisäinen valvonta on osa johtamis- ja hallintojärjestelmää, jonka tavoitteena on auttaa koulutuskuntayhtymää saavuttamaan päämääränsä. Käytännössä sisäinen valvonta rakentuu useista osa-alueista organisaation eri tasoilla, esimerkiksi organisaation hyväksymisvaltuuksista, työtehtävien jaosta sekä laskenta- ja ohjausjärjestelmien sisältämistä kontrolleista. Sisäinen valvonta on aina erilainen eri organisaatioissa, siihen vaikuttavat muun muassa organisaation koko, omistussuhteet, rakenne, toimiala ja toimintojen luonne. Tärkeintä ei kuitenkaan ole se millä tavalla sisäinen valvonta on järjestetty, vaan että se toimii.

Riskienhallinta on seurauksiltaan merkittävien kielteisten tapahtumien järjestelmällistä määrittelyä ja niihin varautumista. Merkittäviä riskejä ovat ne, joista tietoisuus vaikuttaa tai vaikuttaisi kuntayhtymän johdon päätöksentekoon.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kuntayhtymän ja -konsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään varmistumaan organisaation tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan laillisuudesta.

Riskienhallinnalla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia tekijöitä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on siten osa kuntayhtymän ja kuntakonsernin johtamista.

Hyvin toimiva johtamis- ja hallintojärjestelmä yhdessä asianmukaisen sisäisen valvonnan ja riittävän riskienhallinnan kanssa takaavat kohtuullisen varmuuden tehokkaasta, tuloksellisesta ja päätettyjen tavoitteiden mukaisesta toiminnasta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukainen järjestäminen koskee Savon koulutuskuntayhtymä-konserniin kuuluvia kaikkia toimielimiä (tarkastuslautakunta, yhtymähallitus) sekä kuntayhtymän johtajaa, hallintojohtajaa ja rehtoria sekä Savon Koulutus Oy:tä. Toimiva sisäinen valvonta vähentää tahallisia ja tahattomia toimintavirheitä, epäjohtonmukaista toimintaa, taloudellisia menetyksiä sekä huonoa asioiden hoitoa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on päivittäisessä toiminnassa auttaa johtoa havaitsemaan toimintaan liittyvät riskit ja varmistaa, että riskit pysyvät hyväksyttävällä tasolla.

Savon koulutuskuntayhtymä toimii arvojensa mukaisesti noudattaen kaikessa toiminnassaan arvostusta, rohkeutta ja vastuullisuutta.

Asianmukaisesti toteutettu sisäinen valvonta ja riskienhallinta vahvistaa hyvää johtamis- ja hallintotapaa ja kohdistuu läpi koko Savon koulutuskuntayhtymän organisaation.

Sisäinen tarkastus tukee yhtymähallitusta ja kuntayhtymän johtajaa heidän valvontatehtävässään ja ohjaa toimenpiteillään kuntayhtymän kehittämistä.

Vastuut

Sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyvät vastuut on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Kuka vastaa?	Mistä vastaa?
Yhtymävaltuusto	Päättää kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja edellyttää, että kaikissa toiminnoissa ja organisaation tasoilla on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta.
Yhtymähallitus	Vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta sen asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Yhtymähallitus ja kuntayhtymän johtaja vastaavat siitä, että koulutuskuntayhtymällä on hyvän johtamis- ja hallintotavan mukainen johtamisjärjestelmä sekä sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyvät menettelytavat ja organisaation eri toimijoiden toimivalta, vastuut ja velvoitteet on määritelty ja hyväksytty.
Kuntayhtymän johtaja	Vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta kuntayhtymässä ja raportoinnista kuntayhtymän hallitukselle.

Kuka vastaa?	Mistä vastaa?
Johtavat viranhaltijat (tilivelvolliset)	Tehtävänä on toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja vastata sen tuloksellisuudesta tulosalueellaan, ohjeistaa alaisiaan osaamispooleja ja raportoida niistä hyväksyttyjen ohjeiden mukaisesti. Tulosaluejohtaja vastaa oman tulosalueensa osalta riittävien ja toimivien menettelytapojen hyväksymisestä ja niiden toimeenpanon valvonnasta, varmentamisesta ja raportoinnista.
Johtoryhmä	Tehtävänä on tukea kuntayhtymän johtajaa strategian, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanossa.
Esihenkilöt	Vastaavat vastuualueidensa riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat yhtymähallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.
Henkilöstö	Sitoutuu toimimaan kuntayhtymän hyväksyttyjen toimintaperiaatteiden, tavoitteiden, toimintaohjeiden, prosessikuvausten sekä toimen- ja tehtäväkuvaustensa edellyttämällä tavalla vastuullisesti. Ylläpitää ja kehittää ammatillista osaamistaan sekä raportoi havaitsemistaan riskeistä, kehittämismahdollisuuksista ja poikkeamista esihenkilöille. Johdon ja esihenkilöiden velvollisuutena on puuttua toiminnassa havaittuihin poikkeamiin.

4 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintatavat

Kuntayhtymän hallintosääntö, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje sekä toiminta- ja taloussuunnitelma määrittelevät ne menettely- ja toimintatavat, joilla tilivelvollinen johto huolehtii siitä, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta on asianmukaisesti järjestetty omassa toiminnassa sekä toiminnassa, josta hän vastaa lainsäädännön, sopimusten tai muiden vastuiden nojalla.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävänä on varmistaa, että asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista. Sisäinen valvonta toteutuu muun muassa selkeinä tehtävien, toimivallan ja vastuiden jakoina, valvonta- ja raportointivelvoitteina, tietojen ja tietojärjestelmien suojaamisena, omaisuuden turvaamisena ja sopimusten hallintana.

Toimiva sisäinen valvonta ehkäisee ja paljastaa myös väärinkäytöksiä. Johdon velvollisuutena on toteuttaa sisäistä valvontaa väärinkäytösten ehkäisemiseksi ja havaitsemiseksi sekä puuttua havaittuihin väärinkäytöksiin. Väärinkäytöksenä pidetään erilaisia epärehellisiä, epäeettisiä, ohjeita rikkovia tai lainvastaisia tekoja.

4.1 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta osana kuntayhtymän johtamis- ja hallintojärjestelmää

Sisäinen valvonta ja riskienhallinnan menettelytavat ovat osa kuntayhtymän ja sen tulosalueiden johtamis- ja hallintojärjestelmää, päätöksentekoa sekä strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua ja seurantaa, poikkeamiin reagointia ja suoriutumisen arviointia. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee olla kokonaisvaltaista ja sen tulee toteutua koulutuskuntayhtymän kaikessa toiminnassa ja organisaation kaikilla tasoilla. Riskienhallinnan tulee ulottua kaikkiin riskiluokkiin, sekä sisäisiin että ulkoisiin. Käytännössä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyy vuosittaiseen talousarvio- ja tilinpäätösprosessiin.

4.2 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta osana johtamista ja hallintokulttuuria

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on havaita, analysoida ja pyrkiä kokonaisvaltaisesti hallitsemaan toimintaan liittyviä riskejä sekä hyödyntämään mahdollisuuksia toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi.

Savon koulutuskuntayhtymän riskienhallintaa ohjaa yhtymävaltuustossa hyväksytty hallintosääntö sekä yhtymähallituksen hyväksymä johtamisen, sisäisenvalvonnan ja riskienhallinnan yleisohje.

Kuntayhtymän riskienhallinnan perustana ovat kuntayhtymän strategia sekä toiminta- ja taloussuunnitelmassa asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Mikä tahansa tekijä, joka vaarantaa tavoitteiden saavuttamisen, on riski. Riskienhallinnalla ennaltaehkäistään odottamattomia tapahtumia, joilla voi olla vakavia vaikutuksia koulutuskuntayhtymän palvelutoimintaan sekä strategisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Lisäksi tavoitteena on kehittää toimintaa, tuloksellisuutta sekä varmistaa menestyksellisen toiminnan jatkuvuus.

Savon koulutuskuntayhtymän hallituksella on vastuu riskienhallinnan periaatteiden luomisesta sekä sen käytännön toteuttamisen organisoinnista ja valvonnasta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan onnistumisen varmistamiseksi hallituksen ja tilivelvollisen johdon tulee sitoutua sen toteuttamiseen. Yhtymähallituksen tehtävänä on ylläpitää ja kehittää kokonaisvaltaista riskienhallintaa. Kuntayhtymäkonsernin riskit jaotellaan neljään ryhmään, strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä.

Savon koulutuskuntayhtymä-konsernin talousarvion ja toiminta- ja taloussuunnitelman laadinnan yhteydessä arvioidaan toimintaympäristön muutoksia, tunnistetaan tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioidaan niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä. Näiden perusteella laaditaan merkittävimmistä riskeistä koko kuntayhtymää koskeva riskianalyysi ja menettelytavat riskien hallitsemiseksi. Pienemmät riskit hallitaan osana päivittäisjohtamista.

Tulosalueiden vastuu käytännön sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on tulosalueiden johtajilla (kuntayhtymän johtaja, hallintojohtaja ja rehtori). He laativat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelmat, joissa määritellään tavoitteet, vastuut ja toteutustavat. Tulosalueet analysoivat toimintaympäristön muutoksia, tunnistavat tavoitteita uhkaavat riskit, arvioivat riskien vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laativat ja päivittävät tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi. Tulosalueet raportoivat merkittävistä riskeistä ja riskien hallinnan kehittämisestä osana toiminnan ja talouden seurantaan ja raportointia.

Riskienhallinnan tilaa ja tuloksellisuutta seurataan talousarviovuoden aikana ja sen tuloksellisuudesta raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä. Riskienhallintaa kehitetään jatkuvasti, jotta pystytään vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin.

5 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi (selonteko) ja raportointi

Yhtymähallitus antaa tilinpäätöksen toimintakertomuksessa arvion merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä toimenpiteistä havaittujen puutteiden korjaamiseksi.

Mikäli tilikaudella havaitaan merkittäviä riskejä, tulee yhtymähallituksen ja sen alaisten viranhaltijoiden raportoida niistä ja niiden hallintakeinoista välittömästi valvontavastuussa olevalle. Valvontavastuussa olevien tulee raportoinnin perusteella ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin.

Selonteon laatimisessa hyödynnetään tulosalueiden dokumentoituja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportteja. Raportoinnista annetaan tarkemmat ohjeet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeessa.

5.1 Tilivelvollisuus

Kuntalain 125 pykälän mukaan tilintarkastaja antaa tilintarkastuskertomuksessa muun muassa lausumat koulutuskuntayhtymän sisäisen valvonnan, riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esityksen vastuuvapauden myöntämisestä sekä mahdollisesta tilivelvolliseen kohdistuvasta muistutuksesta. Muistutuksen edellytyksenä on, että tilivelvollinen on toiminut vastoin lakia tai yhtymävaltuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen.

Tilivelvollisella on vastuu johtamansa toiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä niiden jatkuvasta ylläpidosta. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että tilivelvollisen toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi ja häneen voidaan kohdistaa tilintarkastuskertomuksessa muistutus ja häneltä voidaan evätä vastuuvapaus sekä omasta että alaisensa tekemisestä tai tekemättä jättämisestä. Vaikka henkilö ei olisikaan lain tarkoittama tilivelvollinen, on hänen luonnollisesti hoidettava tehtävänsä asianmukaisella huolellisuudella. Tilivelvollisuusaseman puuttuminen ei vapauta esihenkilöitä toiminnan valvontavastuusta.

Kuntalain tarkoittamia tilivelvollisia kuntayhtymässä ovat tarkastuslautakunnan ja yhtymähallituksen jäsenet, kuntayhtymän johtaja, hallintojohtaja ja rehtori. Johtavilla viranhaltijoilla on erityinen vastuu ja velvoite toimia hyvän johtamis- ja hallintotavan sekä eettisten periaatteiden mukaisesti ja puuttua toiminnassa ilmeneviin poikkeamiin.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on hyväksyttävä myös kuntayhtymän tytär yhteisön yhtiökokouksessa.

6 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Nämä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet tulevat voimaan yhtymävaltuuston hyväksytyä ne 1.8.2025 alkaen, samalla kumoutuu yhtymävaltuuston 18.11.2014 § 30 hyväksymät perusteet.

SAVON

KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

KESTÄVÄN TULEVAISUUDEN TEKIJÄ